

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

B

Paper-III
SOCIOLOGY

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature)

(In figures as in Admit Card)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JAN - 14318

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

JAN - 14318/III—B

SOCIOLOGY

Paper III

समाजशास्त्र

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Which one of the following is *not* a

form of Alienation ?

(A) From product

(B) From production process

(C) From self

(D) From manager

1. खालीलपैकी कोणता परात्मतेचा प्रकार

नाही ?

(A) उत्पादनापासून

(B) उत्पादन प्रक्रियेपासून

(C) स्वपासून

(D) व्यवस्थापकापासून

2. Match the following :

List I

- (a) P. Gisbert
- (b) Parker, Brown, Child and Smith
- (c) Form and Miller
- (d) Galbraith J.K.

List II

- (1) The New Industrial State
- (2) The Sociology of Industry
- (3) Fundamentals of Industrial Society
- (4) Industry, Labour and Community

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (1) (3) (2) (4)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (4) (2) (3) (1)

2. जोड्या लावा :

यादी I

- (a) पी. गिस्बर्ट
- (b) पार्कर, ब्राऊन, चाईल्ड आणि स्मिथ
- (c) फॉर्म आणि मिलर
- (d) गॅलब्रेथ जे.के.

यादी II

- (1) द न्यू इंडस्ट्रीयल स्टेट
- (2) द सोशोलॉजी ऑफ इंडस्ट्री
- (3) फंडामेंटल्स ऑफ इंडस्ट्रीयल सोसायटी
- (4) इंडस्ट्री, लेबर एंड कम्युनिटी

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (4) (1)
- (B) (1) (3) (2) (4)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (4) (2) (3) (1)

3. The illumination experiment was carried out in

- (A) New York
- (B) California
- (C) Chicago
- (D) Washington

4. Under which heading the efforts were made to revive the structural-functional theory ?

- (A) Structuralism
- (B) Post-structuralism
- (C) Structuration
- (D) Neo-functionalism

3. उजेडाचा प्रयोग येथे कार्यान्वित केला गेला.

- (A) न्यूयॉर्क
- (B) कॅलिफोर्निया
- (C) शिकागो
- (D) वॉशिंग्टन

4. कोणत्या शीर्षकाअंतर्गत संरचनात्मक-प्रकार्यवादाच्या सिद्धांताला पुनरुज्जीवित करण्याचा प्रयत्न केला गेला ?

- (A) संरचनावाद
- (B) उत्तर-संरचनावाद
- (C) संरचनीकरण
- (D) नवप्रकार्यवाद

5. 73rd Amendment was enacted in :

(A) 1988

(B) 1989

(C) 1991

(D) 1992

6. The Telangana Movement was started against the

(A) Nizam of Hyderabad

(B) Zamindars

(C) Moneylenders

(D) Intermediaries

5. 73वीं घटनादुरुस्ती मध्ये लागू केली.

(A) 1988

(B) 1989

(C) 1991

(D) 1992

6. तेलंगण आंदोलन हे यांच्या विरोधात सुरू झाले.

(A) हैद्राबादचा निझाम

(B) जमीनदार

(C) सावकार

(D) दलाल

7. Sengupta Commission was appointed to look into

- (A) Industrial growth
- (B) Agricultural crisis
- (C) Science and technology development
- (D) Enterprises in unorganized sector

8. Sex ratio in 2011 census of population of India is :

- (A) 1000 males — 927 females
- (B) 1000 males — 933 females
- (C) 1000 males — 930 females
- (D) 1000 males — 940 females

7. सेनगुप्ता आयोग हा ची पाहणी करण्यासाठी नेमला गेला.

- (A) औद्योगिक वाढ
- (B) कृषिक्षेत्रातील अरिष्ट
- (C) विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा विकास
- (D) असंघटित क्षेत्रातील उद्योग

8. भारतात 2011 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्येत लिंग गुणोत्तर प्रमाण किती आहे ?

- (A) 1000 पुरुष — 927 स्त्रिया
- (B) 1000 पुरुष — 933 स्त्रिया
- (C) 1000 पुरुष — 930 स्त्रिया
- (D) 1000 पुरुष — 940 स्त्रिया

9. Who is of the opinion that the life world is a micro world where people interact and communicate ?

- (A) Garfinkel
- (B) Habermas
- (C) Alexander
- (D) Giddens

10. Which statement is *not* correct about sustainable development ?

- (A) Conservation of ecology is important in development.
- (B) Improvement of the quality of human life is important in development
- (C) Development should result in higher per capita income
- (D) Development should reduce inequalities in access to resources

9. जीवजगत हे असे सूक्ष्म जग आहे, जेथे लोक आंतरक्रिया करतात व संवाद साधतात, असे मत कोणी मांडले ?

- (A) गारफिंकल
- (B) हाबरमास
- (C) अलेक्झांडर
- (D) गिडन्स

10. शाश्वत विकासाबाबत कोणते विधान बरोबर नाही ?

- (A) पर्यावरणाचे संवर्धन विकासामध्ये महत्वाचे आहे
- (B) विकासामध्ये मानवी जीवनाच्या गुणवत्तेमध्ये सुधारणा महत्वाची असते.
- (C) विकासामध्ये दरडोई उत्पन्नातील उच्च वाढ झाली पाहिजे
- (D) विकासामधून संसाधनांच्या उपलब्धतेतील असमानता कमी झाली पाहिजे

11. Neo-Marxism is primarily a reaction against which component of Marxian theory ?

- (A) Class conflict
- (B) Exploitation
- (C) Economic determinism
- (D) State

12. Who argues that agency and structure *cannot* be separated from one another ?

- (A) Giddens
- (B) Foucault
- (C) Derrida
- (D) Alexander

11. नवमाक्सवाद ही प्रामुख्याने माक्सवादी सिद्धांतातील कोणत्या घटकावरील प्रतिक्रिया आहे ?

- (A) वर्ग संघर्ष
- (B) शोषण
- (C) आर्थिक निर्धारणवाद
- (D) राज्य

12. कर्तेपण आणि संरचना एकमेकांपासून विभक्त करता येत नाहीत, असे मत कुणी मांडले ?

- (A) गिडन्स
- (B) फूको
- (C) डेरिडा
- (D) अलेक्झांडर

13. Which is the largest tribe in India ?

- (A) Gond
- (B) Bhills
- (C) Santhals
- (D) Munda

14. The Commission appointed to examine enterprises in the unorganised sector is

- (A) Sachhar Commission
- (B) Srikrishna Commission
- (C) Sengupta Commission
- (D) Ambani Commission

13. भारतातील सर्वात मोठी जमात कोणती ?

- (A) गोंड
- (B) भिल्ल
- (C) संथाळ
- (D) मुंडा

14. अनौपचारिक क्षेत्रातील उद्योगांचे परीक्षण करण्यासाठी नेमला गेला.

- (A) सच्चर आयोग
- (B) श्रीकृष्ण आयोग
- (C) सेनगुप्ता आयोग
- (D) अंबानी आयोग

15. Match the List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I (Theories)

- (a) Liberal Feminism
- (b) Radical Feminism
- (c) Marxist Feminism
- (d) Post-modernist Feminism

List II (Arguments)

- (1) Class and Gender both
- (2) Equality of sexes
- (3) Deconstruction and metaphor
- (4) Masculinity and violence

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (1) (2) (3)
- (C) (1) (4) (3) (2)
- (D) (2) (4) (1) (3)

16. Development perspective defines women as

- (A) Partners in development
- (B) Beneficiary of welfare schemes
- (C) Target population
- (D) Objects of charity

15. यादी I आणि यादी II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा व त्याखाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I (सिद्धांत)

- (a) उदारमतवादी स्त्रीवाद
- (b) जहालमतवादी स्त्रीवाद
- (c) मार्क्सवादी स्त्रीवाद
- (d) आधुनिकोत्तरवादी स्त्रीवाद

यादी II (प्रतिपादन)

- (1) वर्ग आणि लिंगभाव दोन्ही
- (2) लिंगसमानता
- (3) विरचना व रूपक
- (4) पुरुषत्व व हिंसा

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (1) (2) (3)
- (C) (1) (4) (3) (2)
- (D) (2) (4) (1) (3)

16. विकास दृष्टिकोनानुसार स्त्रिया म्हणजे

- (A) विकासातील भागीदार
- (B) कल्याणकारी योजनांच्या लाभार्थी
- (C) लक्ष्य लोकसंख्या
- (D) औदार्य दाखवण्याची वस्तू

17. Match the List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Giddens
- (b) Derrida
- (c) Althusser
- (d) Foucault

List II

- (1) The Constitution of Society
- (2) For Marx
- (3) Writing and Differences
- (4) Madness and Civilization

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (3) (4)
- (B) (1) (2) (4) (3)
- (C) (1) (3) (2) (4)
- (D) (4) (2) (3) (1)

17. यादी I आणि यादी II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा व त्याखाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (a) गिडन्स
- (b) डेरिडा
- (c) अल्थूसर
- (d) फूको

यादी II

- (1) द कॉन्स्टिट्यूशन ऑफ सोसायटी
- (2) फॉर मार्क्स
- (3) रायटिंग आणि डिफरंसेस
- (4) मॅडनेस आणि सिव्हिलायझेशन

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (3) (4)
- (B) (1) (2) (4) (3)
- (C) (1) (3) (2) (4)
- (D) (4) (2) (3) (1)

18. Which of the following schedules of the constitution deals with the administration and control of scheduled areas as well as the scheduled tribes in states other than Assam, Meghalaya, Tripura
- (A) 3rd and 4th schedule
(B) 7th and 8th schedule
(C) 5th Schedule
(D) 10th Schedule
19. Poverty line denotes
- (A) Prevailing standards of what is not needed
(B) Minimum standard of calories and nutritional intake
(C) Adequate housing
(D) Inadequate money and power
20. 'Integrated Tribal Development Project' was launched in India in the year
- (A) 1975 A.D.
(B) 1980 A.D.
(C) 1983 A.D.
(D) 1987 A.D.
18. भारतीय राज्यघटनेची कोणती अनुसूची आसाम, मेघालय व त्रिपुरा सोडून इतर राज्यातील अनुसूचित क्षेत्रांचे व अनुसूचित जमातींचे प्रशासन व नियंत्रण याविषयी आहे ?
- (A) 3री व 4थी अनुसूची
(B) 7वी व 8वी अनुसूची
(C) 5वी अनुसूची
(D) 10वी अनुसूची
19. दारिद्र्य रेषा हे निर्देश करते :
- (A) गरज नसणारे अस्तित्वात असलेले मानक
(B) उष्मांक व पौष्टिकतेच्या किमान मानकांचे सेवन
(C) पुरेसे आवास
(D) असमाधानकारक पैसा आणि सत्ता
20. 'एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प' भारतात ह्या वर्षात सुरू झाला :
- (A) इ.स. 1975
(B) इ.स. 1980
(C) इ.स. 1983
(D) इ.स. 1987

21. Which state has the highest proportion of scheduled castes population as per 2011 census ?

- (A) Chhattisgarh
- (B) Mizoram
- (C) Punjab
- (D) Uttar Pradesh

22. According to Weber, Bureaucracy is

- (A) A response to administrative requirements of Industrial societies
- (B) A response to demand for efficiency and rational organization
- (C) A response to science and technology
- (D) A response to market forces for augmentation of profits

21. 2011च्या जनगणनेप्रमाणे कोणत्या राज्यात अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येचे प्रमाण सर्वाधिक आहे ?

- (A) छत्तीसगड
- (B) मिझोराम
- (C) पंजाब
- (D) उत्तरप्रदेश

22. वेबरच्या मते, नोकरशाही म्हणजे

- (A) औद्योगिक समाजांच्या प्रशासकीय गरजांना प्रतिसाद
- (B) कार्यक्षमता आणि विवेकी संघटनेच्या मागणीला प्रतिसाद
- (C) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाला प्रतिसाद
- (D) नफा वाढवण्यासाठी बाजारपेठीय शक्तींना प्रतिसाद

23. Match the List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Giddens
- (b) Derrida
- (c) Habermas
- (d) Alexander

List II

- (1) Structuration
- (2) Neo-Marxism
- (3) Deconstruction
- (4) Neo-functionalism

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (3) (2) (4)
- (B) (3) (2) (1) (4)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (4) (3) (1) (2)

23. यादी I आणि यादी II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा व खालील दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (a) गिडन्स
- (b) डेरिडा
- (c) हाबरमास
- (d) अलेक्झांडर

यादी II

- (1) संरचनीकरण
- (2) नव-मार्क्सवाद
- (3) विरचना
- (4) नवप्रकार्यवाद

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (3) (2) (4)
- (B) (3) (2) (1) (4)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (4) (3) (1) (2)

24. Which of the following is *not* an example of intergenerational conflict based on gender ?

- (A) Mother forcing daughter to laugh in a low voice
- (B) Father banning daughter to attend college
- (C) Senior boss dominating young colleague
- (D) Mother-in-law forcing daughter-in-law to leave job

25. Domestic violence includes which of the following :

- (i) Physical violence
- (ii) Mental Torture
- (iii) Sexual Abuse
- (iv) Social Exclusion

Select the *correct* answer from the codes given below :

- (A) (i) and (ii)
- (B) (i), (ii) and (iii)
- (C) (i) and (iv)
- (D) (i), (iii) and (iv)

24. खालीलपैकी कोणते उदाहरण लिंगभावावर आधारित आंतरपिढी संघर्षाचे उदाहरण नाही ?

- (A) आईने आपल्या मुलीला हळू आवाजात हसण्याची जबरदस्ती करणे
- (B) पित्याने मुलीला महाविद्यालयाला जाण्याची बंदी करणे
- (C) वरिष्ठ अधिकाऱ्याने तरुण सहकाऱ्यांवर दबाव आणणे
- (D) सासूने सुनेला नोकरी सोडण्याची जबरदस्ती करणे

25. कौटुंबिक हिंसाचारात पुढीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?

- (i) शारीरिक अत्याचार
- (ii) मानसिक छळ
- (iii) लैंगिक छळ
- (iv) सामाजिक वर्जितता

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) (i) आणि (ii)
- (B) (i), (ii) आणि (iii)
- (C) (i) आणि (iv)
- (D) (i), (iii) आणि (iv)

26. Habermas focuses on

- (A) Structure and institution
- (B) Macro-Micro
- (C) Knowledge and human interests
- (D) Culture and agency

27. Displacement is forcible removal of population for developmental projects. Which example from the following list does *not* indicate displacement ?

- (A) Highway construction rehabilitation
- (B) Migration to new township
- (C) Rehabilitation due to wildlife sanctuary
- (D) Rehabilitation due to dam

26. हाबरमास यावर भर देतात.

- (A) संरचना आणि संस्था
- (B) स्थूल-सूक्ष्म
- (C) ज्ञान आणि मानवी हितसंबंध
- (D) संस्कृती आणि कर्तेपण

27. विकासप्रकल्पांमुळे लोकसंख्येला बलपूर्वक हलवणे म्हणजे विस्थापन. खालील यादीपैकी कशाने विस्थापन सूचित होत नाही ?

- (A) महामार्ग बांधणीमुळे पुनर्वसन
- (B) नव्या टारुनशिपमध्ये स्थलांतर
- (C) अभयारण्यामुळे पुनर्वसन
- (D) धरणामुळे पुनर्वसन

28. According to which five year plan of India “With a growth rate averaging 8.7 percent, India has become one of the fastest growing economies in the world”.

- (A) 10th plan
- (B) 9th plan
- (C) 12th plan
- (D) 11th plan

29. Select the pair of percentages for schedule castes and scheduled tribes in India in 2011.

- (A) 18.2 and 16.2
- (B) 16.2 and 20.2
- (C) 29.2 and 16.2
- (D) 16.2 and 8.2

28. कोणत्या पंचवार्षिक योजनेनुसार भारतीय अर्थव्यवस्था सरासरी 8.7 टक्के वृद्धीदरामुळे जगातील सर्वात वेगाने वाढणारी अर्थव्यवस्था ठरली ?

- (A) दहावी योजना
- (B) नववी योजना
- (C) बारावी योजना
- (D) अकरावी योजना

29. भारतात 2011 साली असणाऱ्या अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातींच्या टक्केवारीची जोडी निवडा.

- (A) 18.2 आणि 16.2
- (B) 16.2 आणि 20.2
- (C) 29.2 आणि 16.2
- (D) 16.2 आणि 8.2

30. Which theory is regarded as a summary of Giddens' sociological writing ?
- (A) Structuration
(B) Structuralism
(C) Deconstruction
(D) Post-modernism
31. Which state has highest number of slumblocks in India as per 2011 Census ?
- (A) Maharashtra
(B) Delhi
(C) Karnataka
(D) Gujrat
32. WID approach focuses on :
- (A) Gender mainstreaming
(B) Gender segregation
(C) Incorporating women in development activities
(D) Gender equality
30. कोणत्या सिद्धांताकडे गिडन्सच्या समाजशास्त्रीय लेखनाचा सारांश म्हणून बघता येईल ?
- (A) संरचनीकरण
(B) संरचनावाद
(C) विरचना
(D) आधुनिकोत्तरवाद
31. 2011च्या जनगणनेनुसार झोपडपट्टी प्रभागांची सर्वात जास्त संख्या कोणत्या राज्यात येते ?
- (A) महाराष्ट्र
(B) दिल्ली
(C) कर्नाटक
(D) गुजरात
32. डब्ल्यू.आय.डी. (WID) दृष्टिकोन कशावर भर देतो ?
- (A) लिंगभाव मुख्य प्रवाहात आणणे
(B) लिंगभाव विभेदन
(C) विकासविषयक उपक्रमात स्त्रियांचा अंतर्भाव
(D) लिंगभाव समानता

33. The Telangana movement had begun in 1946 in the
- (A) Warrangal district of Hyderabad state
- (B) Bidar district of Hyderabad state
- (C) Nalgonda district of Hyderabad state
- (D) Dinajpur district of Bengal state
34. Post-modernism is associated with which society ?
- (A) Post-Industrial
- (B) Modern
- (C) Industrial
- (D) Capitalistic
35. Who attributed regional inequalities in developing countries to the 'Spiral of cumulative causation' ?
- (A) Gunnar Myrdal
- (B) Samir Amin
- (C) Karl Marx
- (D) Amartya Sen
33. तेलंगणा आंदोलन 1946 मध्ये येथे सुरू झाले.
- (A) हैद्राबाद राज्यातील वरंगळ जिल्हा
- (B) हैद्राबाद राज्यातील बिदर जिल्हा
- (C) हैद्राबाद राज्यातील नलगोंडा जिल्हा
- (D) बंगाल राज्यातील दिनाजपूर जिल्हा
34. आधुनिकोत्तरवाद कोणत्या प्रकारच्या समाजाशी संबंधित आहे ?
- (A) औद्योगिकोत्तर
- (B) आधुनिक
- (C) औद्योगिक
- (D) भांडवलशाही
35. विकसित राष्ट्रांतील प्रादेशिक असामनतेचा संबंध 'संचयी कार्यकारणभावाच्या आवर्ता'शी कोणी लावला ?
- (A) गुन्नार मिर्दाल
- (B) समीर अमीन
- (C) कार्ल मार्क्स
- (D) अमर्त्य सेन

36. Foucault's research interests were broadly in three areas of history.

Which are they ?

(I) Study of psychiatry

(II) Medicine

(III) Penology

(IV) Education

Select the *correct* answer according

to the codes given below :

(A) (I) and (II)

(B) (II), (III) and (IV)

(C) (I), (II) and (III)

(D) (I), (III) and (IV)

36. फुको यांना इतिहासातील प्रामुख्याने तीन क्षेत्रांमध्ये संशोधन रुची होती. ती कोणती क्षेत्र आहेत ?

(I) मानसोपचारशास्त्राचा अभ्यास

(II) वैधकशास्त्र

(III) दंडशास्त्र

(IV) शिक्षण

खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

(A) (I) आणि (II)

(B) (II), (III) आणि (IV)

(C) (I), (II) आणि (III)

(D) (I), (III) आणि (IV)

37. Deviance is relative because
.....

- (A) There is no absolute way of defining conformity and deviant behaviour
- (B) Law has loopholes
- (C) Deviance is absolute
- (D) Deviance is seen as dysfunctional to society

38. In the current neoliberal globalization phase, women are forced to search for jobs. This is called :

- (A) Feminization of poverty
- (B) Women as partners in development
- (C) Mainstreaming gender
- (D) Gender equality

37. विपथगमन हे सापेक्षी आहे कारण

- (A) विपथगमन वर्तन आणि अनुरूपता यांची निश्चित व्याख्या करता येत नाही
- (B) कायद्याला पळवाटा असतात
- (C) विपथगमन निश्चित असते
- (D) समाजासाठी विपथगमन हे अकार्यात्मक आहे

38. आजच्या नवउदारमतवादी जागतिकीकरणाच्या अवस्थेत स्त्रियांना नोकरी शोधावे लागते. त्याला काय म्हणतात ?

- (A) दारिद्र्याचे स्त्रीकरण
- (B) स्त्रिया म्हणजे विकासातील भागीदार
- (C) लिंगभाव मुख्य प्रवाहात आणणे
- (D) लिंगभाव समानता

39. Which one is the *correct* statement about Neofunctionalism ?

- (A) Social institutions have universal positive functions
- (B) Deviance and social control are realities within social system
- (C) Only a commitment to common values provides a basis for order in society
- (D) Order and stability is essential for the maintenance of the social system

40. Who wrote the book titled “An Essay on the Principle of Population” ?

- (A) Marx
- (B) Doubleday
- (C) Malthus
- (D) Ricardo

39. खालीलपैकी कोणते विधान नवप्रकार्यावादा-विषयी बरोबर आहे ?

- (A) सामाजिक संस्था सार्वत्रिक सकारात्मक कार्ये करित असतात
- (B) विपथगमन आणि सामाजिक नियंत्रण हे सामाजिक व्यवस्थेमधील वास्तव आहे
- (C) केवळ समान मूल्यांप्रती असणारी बांधिलकी समाजातील व्यवस्थेचा आधार असते
- (D) समाजव्यवस्थेचे जतन करण्यासाठी व्यवस्था आणि स्थैर्य आवश्यक असते

40. “अँ एस्से ऑन दि प्रिन्सीपल ऑफ पॉप्युलेशन” हे पुस्तक कोणी लिहिले ?

- (A) मार्क्स
- (B) डबलडे
- (C) माल्थस
- (D) रिकार्डो

41. The civilization of India is divided into :

- (A) Little tradition and great tradition
- (B) Big tradition and small tradition
- (C) Great and short tradition
- (D) Superior and inferior tradition

42. Term 'Glocalization' suggests

- (A) Homogeneity between local and global culture
- (B) Major modification of global products for local markets
- (C) Uniformity between local and global education
- (D) Professionalization of education

41. भारतीय सभ्यता कशाने विभागली आहे ?

- (A) लघू परंपरा आणि बृहत परंपरा
- (B) मोठी परंपरा आणि लहान परंपरा
- (C) भव्य आणि छोटी परंपरा
- (D) श्रेष्ठ आणि कनिष्ठ परंपरा

42. 'ग्लोकलायझेशन' संज्ञा सूचित करते.

- (A) स्थानिक आणि वैश्विक संस्कृतीमध्ये एकरूपता
- (B) स्थानिक बाजारपेठेसाठी वैश्विक उत्पादनात प्रमुख फेरबदल
- (C) स्थानिक आणि वैश्विक शिक्षणात एकरूपता
- (D) शिक्षणाचे व्यावसायीकरण

43. Who used metaphorical investigations to study everyday life of people ?

- (A) Erving Goffman
- (B) Garfinkel
- (C) Luckmann
- (D) J. Alexander

44. The rise of the village is bound up with the rise of

- (A) nomadic mode of production
- (B) agricultural economy
- (C) food gathering economy
- (D) barter economy

45. Jajmani system was

- (A) an economic system
- (B) a social system
- (C) a political system
- (D) a class system

43. लोकांच्या दैनंदिन जीवनाच्या अभ्यासासाठी रूपकात्मक अन्वेषणाचा उपयोग कोणी केला ?

- (A) एरविंग गॉफमन
- (B) गारफिंकल
- (C) ल्युकमन
- (D) जे. अलेक्झांडर

44. खेड्याचा उदय हा च्या उदयाशी जोडलेला आहे.

- (A) भटकी उत्पादन व्यवस्था
- (B) कृषी अर्थव्यवस्था
- (C) अन्न संकलनावर आधारित अर्थव्यवस्था
- (D) वस्तुविनिमयावर आधारित अर्थव्यवस्था

45. जजमानी व्यवस्था आहे.

- (A) एक आर्थिक व्यवस्था
- (B) सामाजिक व्यवस्था
- (C) राजकीय व्यवस्था
- (D) वर्ग व्यवस्था

46. Jajmani system is characterised by :

- (A) Money economy
- (B) Barter system
- (C) Political system
- (D) Religious system

47. Customs are also called

- (A) Culture
- (B) Values
- (C) Folkways
- (D) Mores

48. What is the main objective of Dormitories in tribal community ?

- (A) Sex education
- (B) Entertainment
- (C) Sense of living together
- (D) Sharing of responsibility

46. जजमानी व्यवस्थेचे वैशिष्ट्य :

- (A) पैशावर आधारित व्यवस्था
- (B) वस्तुविनिमयावर आधारित व्यवस्था
- (C) राजकीय व्यवस्था
- (D) धार्मिक व्यवस्था

47. रूढींना सुद्धा म्हणतात

- (A) संस्कृती
- (B) मूल्य
- (C) लोकाचार
- (D) लोकनिती

48. आदिवासी समुदायातील युवागृहांचा मुख्य उद्देश्य कोणता आहे ?

- (A) लैंगिक शिक्षण
- (B) करमणूक
- (C) एकत्रित राहण्याची भावना
- (D) जबाबदारीची वाटणी

49. The philosophy of phenomenology focuses on :

- (A) Intersubjective consciousness of individual
- (B) Social structure
- (C) Conflicts in society
- (D) Functions of social institutions

50. Eco-Feminism combines insights from

- (A) Cultural feminism and Marxism
- (B) Cultural feminism and Sustainable development
- (C) Postmodernism and feminism
- (D) Ecological perspective and socialist feminism

49. प्रघटनाशास्त्राचे तत्वज्ञान खालीलपैकी कशावर केंद्रित होते ?

- (A) व्यक्तीची आंतरव्यक्तिनिष्ठ जाणीव
- (B) सामाजिक संरचना
- (C) समाजातील संघर्ष
- (D) सामाजिक संस्थांची कार्ये

50. परिस्थितीशास्त्रीय स्त्रीवाद खालीलपैकी कोणत्या अंतर्दृष्टीचा मिलाफ आहे ?

- (A) सांस्कृतिक स्त्रीवाद व मार्क्सवाद
- (B) सांस्कृतिक स्त्रीवाद व शाश्वत विकास
- (C) आधुनिकोत्तरवादी व स्त्रीवाद
- (D) परिस्थितीशास्त्रीय दृष्टिकोन व समाजवादी स्त्रीवाद

51. The process of globalization promoted

- (A) Corruption
- (B) Migration of people
- (C) Importance of nation-state
- (D) Global friendship

52. Gini index/Gini ratio is related to

- (A) Inequality and poverty
- (B) Development
- (C) Progress
- (D) Modernization

53. Which one of the following is *not* impact of globalization on women ?

- (A) Created new areas of women's advancement
- (B) Lead to new challenges for women
- (C) Not changed fundamental inequality of gender
- (D) Visibility in media

51. जागतिकीकरण प्रक्रियेने खालीलपैकी कोणास प्रोत्साहित केले आहे ?

- (A) भ्रष्टाचार
- (B) माणसांचे स्थलांतर
- (C) राष्ट्र-राज्याचे महत्त्व
- (D) जागतिक मैत्री

52. गिनी निर्देशांक/गिनी गुणोत्तर संबंधित आहे.

- (A) विषमता व दारिद्र्याशी
- (B) विकासाशी
- (C) प्रगतीशी
- (D) आधुनिकीकरणाशी

53. खालीलपैकी कोणता जागतिकीकरणाचा स्त्रियांवर होणारा परिणाम **नाही** ?

- (A) स्त्रियांच्या प्रगतीची नवी क्षेत्रे निर्माण केली
- (B) स्त्रियांसाठी नवी आव्हाने निर्माण केली
- (C) मूलभूत लिंगभाव विषमता बदलली नाही
- (D) माध्यम दृश्यता

54. Who used concept of indexicality in ethnomethodology ?

- (A) Garfinkel
- (B) Erving Goffman
- (C) Alfred Schutz
- (D) Peter Berger

55. National Policy on Education 1986 laid stress on :

- (A) Giving special attention to Arts and Humanities
- (B) Giving attention to management education
- (C) Improving quality of education at all stages
- (D) Restructuring the curriculum

54. लोकपद्धतीशास्त्रामध्ये सूचीबद्धता ही संकल्पना कोणी वापरली ?

- (A) गारफिंकल
- (B) इरविंग गॉफमन
- (C) आल्फ्रेड शुट्झ
- (D) पीटर बर्जर

55. 1986 च्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात खालीलपैकी कोणत्या बाबींवर भर दिला आहे ?

- (A) कला व मानवविद्या शिक्षणावर विशेष भर देणे
- (B) व्यवस्थापन शिक्षणावर लक्ष देणे
- (C) सर्व स्तरावर शिक्षणाची गुणवत्ता वाढविणे
- (D) अभ्यासक्रमांची पुनर्रचना करणे

56. Match List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Foucault, Michel
- (b) Giddens, Anthony
- (c) Alexander, Jeffrey
- (d) Habermas, Jurgan

List II

- (1) The Consequences of Modernity
- (2) Discipline and Punish
- (3) Knowledge and Human Interests
- (4) Theoretical Logic in Sociology

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (3)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (2) (3) (4) (1)
- (D) (2) (1) (3) (4)

56. यादी I आणि यादी II च्या जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

- (a) फूको, मिशेल
- (b) गिडन्स, अँथोनी
- (c) अलेक्झंडर, जेफरी
- (d) हॅबरमास, जुर्गन

यादी II

- (1) दी कॉन्सिक्वेन्सेस ऑफ मॉडर्निटी
- (2) डिसिप्लीन अँड पनीश
- (3) नॉलेज अँड ह्युमन इंटेरेस्टस
- (4) थिअॅरिटिकल लॉजिक इन सोशियॉलॉजी

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (3)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (2) (3) (4) (1)
- (D) (2) (1) (3) (4)

57. Which of the following Ghurye considers more proper on solution of the problem of tribals ?

- (A) Revivalism
- (B) Isolation
- (C) Assimilation
- (D) Accommodation

58. Match the List I with List II and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Srinivas M.N.
- (b) Ghurye G.S.
- (c) Desai A.R.
- (d) Ambedkar B.R.

List II

- (1) Annihilation of Caste
- (2) Peasant Struggles in India
- (3) The Mahadeo Kolis
- (4) Religion and Society Among the Coorgs of South India

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (3) (2) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (2) (3) (4) (1)

57. घुर्येनी आदिवासींच्या प्रश्नावरचा कोणता जास्त योग्य उपाय विचारात घेतला आहे ?

- (A) पुनरुज्जीवनवाद
- (B) विलग करणे
- (C) सामीलीकरण
- (D) जुळवून घेणे

58. यादी I आणि यादी II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा व त्याखाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी I

- (a) श्रीनिवास एम.एन.
- (b) घुर्ये जी.एस.
- (c) देसाई ए.आर.
- (d) आंबेडकर बी. आर.

यादी II

- (1) अॅनिहिलेशन ऑफ कास्ट
- (2) पीझंट स्ट्रगलस् इन इंडिया
- (3) द महादेव कोलीज
- (4) रिलीजन अॅण्ड सोसायटी अमंग द कुर्ग ऑफ साऊथ इंडिया

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (3) (2) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (2) (3) (4) (1)

59. According to M.N. Srinivas important criteria to be a dominant caste include :

- I. Land ownership
- II. Strength of number
- III. Education
- IV. High place in local hierarchy

Select the *correct* answer from the codes given below :

- (A) I, II and IV
- (B) I, III and IV
- (C) II, III and IV
- (D) I, II and III

59. एम्.एन्. श्रीनिवास यांच्या मते, प्रभावी जातीच्या महत्वाच्या निकषांमध्ये याचा समावेश होतो.

- I. जमिनीची मालकी
- II. संख्येचे बळ
- III. शिक्षण
- IV. स्थानिक श्रेणीरचनेत उच्च स्थान

खाली दिलेल्या संकेतामधून योग्य उत्तर निवडा :

- (A) I, II आणि IV
- (B) I, III आणि IV
- (C) II, III आणि IV
- (D) I, II आणि III

60. Who among the following played a key role in the professionalization of Sociology in India ?

- (A) Srinivas M.N.
- (B) Ghurye G.S.
- (C) Desai A.R.
- (D) Mukherjee R.K.

61. The unfavourable alteration of environment due to human activities is termed as :

- (A) Ecological Disturbance
- (B) Catastrophe
- (C) Ecological Degradation
- (D) Pollution

60. भारतातील समाजशास्त्राचे व्यावसायिकीकरण करण्यात खालीलपैकी कोणी महत्वाची भूमिका बजावली ?

- (A) श्रीनिवास एम्.एन्.
- (B) घुर्ये जी.एस.
- (C) देसाई ए.आर.
- (D) मुखर्जी आर.के.

61. पर्यावरणात मानवी व्यवहारांमुळे होणाऱ्या नकारात्मक बदलांना असे म्हणतात.

- (A) परिस्थितीविज्ञान
- (B) आपत्ती
- (C) परिस्थितीशास्त्रीय अवनती
- (D) प्रदूषण

62. 20% of the population in the developed nations consumes 86% of the world's goods. This is the ideal example of

- (A) Global poverty
- (B) Global disparities
- (C) Endemic poverty
- (D) Dimension of poverty

63. Top five states reporting slums

- (A) Andhra Pradesh, Chhattisgarh, M.P. Odisha, West Bengal
- (B) Chhattisgarh, Maharashtra, Odisha, Kerala, Assam
- (C) Odisha, West Bengal, M.P., Bihar, Jharkhand
- (D) Chandigarh, Gujrat, Jharkhand, Assam, Kerala

62. विकसित देशांमधील 20% लोकसंख्या जगातील 86% वस्तूंचा उपभोग घेते हे चे आदर्श उदाहरण आहे.

- (A) जागतिक दारिद्र्य
- (B) जागतिक तफावत
- (C) प्रदेशनिष्ठ दारिद्र्य
- (D) दारिद्र्याचे पैलू

63. झोपडपट्टीविषयक आकडेवारीत सर्वात पुढे असणारी पाच राज्ये :

- (A) आंध्रप्रदेश, छत्तीसगड, मध्यप्रदेश, ओडिशा, प. बंगाल
- (B) छत्तीसगड, महाराष्ट्र, ओडिशा, केरळ, आसाम
- (C) ओडिशा, प. बंगाल, मध्यप्रदेश, बिहार, झारखंड
- (D) चंदीगड, गुजरात, झारखंड, आसाम, केरळ

64. Most common cause of blindness in India is

- (A) Anaemia
- (B) Vitamin A deficiency
- (C) Glaucoma
- (D) Cataract

65. Various ethnic groups, caste groups and religious groups live peacefully. What is this called ?

- (A) Peacefulness
- (B) Secularism
- (C) Humanitarianism
- (D) Pluralism

66. India is *not* an example of

- (A) Cultural pluralism
- (B) Religious pluralism
- (C) Dominance of one group/culture
- (D) Linguistic pluralism

64. भारतातील अंधत्वाचे सगळ्यात महत्वाचे कारण

- (A) रक्तक्षय (अॅनीमिया)
- (B) 'अ' जीवनसत्व कमतरता
- (C) काचबिंदू
- (D) मोतीबिंदू

65. भारतात विविध वांशिक समूह, जातीय समूह, धार्मिक समूह शांततेने राहतात. याला काय म्हणतात ?

- (A) शांततावाद
- (B) निधर्मीवाद
- (C) मानवतावाद
- (D) बहुतत्ववाद

66. भारत हे याचे उदाहरण नाही.

- (A) सांस्कृतिक बहुतत्ववाद
- (B) धार्मिक बहुतत्ववाद
- (C) एका समूहाचा/संस्कृतीचे प्राबल्य
- (D) भाषिक बहुतत्ववाद

67. The Preamble of our constitution states that India is a

- (A) Sovereign and secular
- (B) Sovereign, socialist, secular, democratic republic
- (C) Secular and democratic
- (D) Secular, sovereign and democratic republic

68. The problem in Indian socio-political life is

- (A) Secularization is complete
- (B) Secularism is irrelevant for India
- (C) There is secularism but not enough secularization
- (D) Government does not support secularization

67. आपल्या राज्यघटनेच्या प्रास्ताविकेत भारत हे एक आहे, असे विशद केले आहे.

- (A) सार्वभौम व निधर्मी
- (B) सार्वभौम, समाजवादी, निधर्मी, लोकशाही गणराज्य
- (C) निधर्मी आणि लोकशाही
- (D) निधर्मी, सार्वभौम आणि लोकशाही गणराज्य

68. भारतीय राजकीय-सामाजिक आयुष्यातील समस्या

- (A) निधर्मीकरण पूर्ण झाले आहे
- (B) भारतासाठी निधर्मीकरण समर्पक नाही
- (C) निधर्मीवाद आहे, परंतु पुरेसे निधर्मीकरण झालेले नाही
- (D) शासन निधर्मीकरणाला पाठिंबा देत नाही

69. The Kheda Satyagraha was started in :

- (A) March 1919
- (B) March 1918
- (C) April 1919
- (D) May 1920

70. Miller studied Jajmani system in :

- (A) 1947
- (B) 1952
- (C) 1954
- (D) 1956

69. खेडा सत्याग्रह केव्हा सुरु झाला ?

- (A) मार्च 1919
- (B) मार्च 1918
- (C) एप्रिल 1919
- (D) मे 1920

70. मिलरने जज्मानी व्यवस्थेचा अभ्यास कधी केला ?

- (A) 1947
- (B) 1952
- (C) 1954
- (D) 1956

71. Which among the following pairs is *not* correctly matched ?

- (A) Giddens — Structuration
 (B) Derrida — Deconstruction
 (C) Habermas — Neo-Marxism
 (D) Alexander — Structuralism

72. Who is the author of 'Neo-colonialism in West Africa' ?

- (A) Samir Amin
 (B) Gunnar Myrdal
 (C) Eric R. Wolf
 (D) Andre G. Frank

73. Which of the following is *not* a factor affecting population growth ?

- (A) Ethnicity
 (B) Fertility
 (C) Mortality
 (D) Morbidity

71. खालीलपैकी कोणती जोडी अचूकपणे जोडलेली नाही ?

- (A) गिडन्स — संरचनीकरण
 (B) डेरिडा — विरचना
 (C) हाबरमास — नव-मार्क्सवाद
 (D) अलेक्झांडर — संरचनावाद

72. 'निओ-कलोनिलिझम इन वेस्ट अफ्रिका' चे लेखक कोण आहेत ?

- (A) समीर अमीन
 (B) गुन्नार मिर्दाल
 (C) एरीक आर. वुल्फ
 (D) आंद्रे जी. फ्रँक

73. खालीलपैकी कोणता एक घटक लोकसंख्या वृद्धीसाठी परिणामकारक नाही ?

- (A) वांशिकता
 (B) प्रजनन
 (C) मर्त्यता
 (D) विकृती

74. Who was of the opinion that along with industrialisation, agricultural development is essential for creation of employment and productivity ?

- (A) Mohandas Gandhi
- (B) Adam Smith
- (C) Gunnar Myrdal
- (D) Andre G. Frank

75. In which year 'Family Planning' was renamed as 'Family Welfare' ?

- (A) 1975
- (B) 2011
- (C) 2001
- (D) 1977

74. रोजगार आणि उत्पादकतेच्या निर्मितीसाठी औद्योगिकीकरणाबरोबरच कृषी विकासदेखील आवश्यक आहे असे कोणाचे मत होते ?

- (A) मोहनदास गांधी
- (B) अँडम स्मिथ
- (C) गुन्नार मिर्दाल
- (D) आंद्रे जी. फ्रँक

75. 'कुटुंब नियोजना' चे 'कुटुंब कल्याण' असे नामकरण कोणत्या वर्षी करण्यात आले ?

- (A) 1975
- (B) 2011
- (C) 2001
- (D) 1977

JAN - 14318/III—B

ROUGH WORK